

GÜNÜBİRLİK HAMAM, SAUNA, BUHAR ODALARI, JAKUZİ, KAPLICA ve KAPALI YÜZME HAVUZLARINDA UYULMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Genel Esaslar

- Koronavirüs salgınının yayılmasının engellenmesi için bu Genelge dışında diğer Bakanlıklar ve kamu kurum veya kuruluşları tarafından ilan edilmiş/edilecek tedbirlere de işletmelerin uymaları için gerekli tedbirler ve kararlar alınacak, Bakanlıklar ve kamu kurum veya kuruluşlarının almış olduğu kararlar kapsamında uygulamada sorun olması durumunda gerekli koordinasyon sağlandıktan sonra uygulamanın yürütülmesi sağlanacaktır.
- Tüm işletmeler için temizlik/hijyen uygulamaları ve süreçleri ile müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek/yönlendirilecek kişi/kurumları, hastalık belirtileri gösteren müşteriye personelin yaklaşımını ve alınacak önlemleri kapsayan “İşletme İçi Salgın Tedbir Planı” hazırlanacaktır. Bu planın hazırlanması için Sağlık Bakanlığının yayınladığı COVID-19 Rehberinin ilgili bölümünden yararlanılacak ve bu Planda aşağıdaki hususlara yer verilmesi sağlanacaktır.
  - İşletmenin koronavirüs sorumlusu/sorumlularının ad, soyad ve telefon numaraları,
  - İşletme, müşteri ve çalışanlara ilişkin tedbirler, denetim ve sosyal mesafe önlemleri,
  - İşletme personeline yönelik takip ve denetimin ne şekilde olacağı,
  - Müşterilerin ve personelin işletmenin tüm alanlarını kullanırken uymaları gereken sağlık ve hijyen kuralları,
  - Genel kullanım alanlarının (tuvalet, lavabo vb.) temizliği/dezenfekte edilme sıklığı (en fazla 2 saati aşmamak kaydıyla), temizlik/dezenfeksiyonu için kullanılacak araç, gereç ve malzemeler ile bunların kullanımlarına ilişkin standartlar,
  - İşletmeye kabulü yapılacak gıda ve temizlik maddeleri gibi işletme dışından gelen her türlü malzemenin kabul usul ve esasları, bu malzemeleri getiren kişilerle temas edecek işletme personelinin ad, soyad ve telefon bilgileri ile bu kişilerle temasının en aza indirilmesine yönelik tedbirler (ilgili personel temas ettiği kişilerin ad, soyad ve telefon bilgilerini kayıt altına alacak ve bu bilgiler 14 gün süreyle muhafaza edilecektir.),

- Müşteri ve personelde hasta, semptomlu, şüpheli durumların varlığı ve acil hallerde ulaşılabilecek/yönlendirilecek işletmeye en yakın sağlık kuruluşu, adresi, telefon numarası, kuruluştaki irtibata geçilecek görevliler ve bunların telefon numaraları, yer alacaktır.
- Plan düzenli aralıklarla değerlendirilecek, uygulamada karşılaşılan sorunlar, getirilen çözümler ve kamu kurum veya kuruluşlarınca uygulamaya konulan diğer veya ilave tedbirler dikkate alınarak güncellenecektir.
- Tesis işletmecileri, tesisin tamamında sosyal mesafe önlemlerini almakla yükümlü olacaktır. Genel kullanım alanlarına ve oturma düzenine ilişkin bu Genelgede belirtilen mesafeler göz önüne alınarak oturma planı hazırlanır, tesisin müşteri kapasitesi mesafe planına göre belirlenir, bu kapasiteye uygun sayıda müşteri kabul edilir ve kapasite bilgisi tesisin girişinde görülebilir bir yere asılır. Ayrıca, tesis giriş holünde veya dış cephesinde ve müşteri ile personelin kolayca görebileceği genel kullanım alanlarında, tesiste uygulanan ve uyulması gereken COVID-19 tedbirleri ve kurallarının yer aldığı panolar düzenlenir.
- Koronavirüs sorumlusu/sorumluları tarafından gerektiğinde ibraz edilmek üzere hijyen ve temizlik tedbirlerinin kontrolü başta olmak üzere her tedbir alanına ilişkin günlük/periyojik izleme formları ve kontrol listeleri hazırlanacaktır.
- Korona virüs sorumlusu/sorumluları söz konusu formları kullanarak günlük olarak işletmede alınan tedbirleri denetleyecek, aksaklıkları giderecek ve varsa alınması gereken ilave tedbirler konusunda işletme sahibini/yönetimini bilgilendirecektir.
- İşletme İçi Salgın önleme Tedbir Planı kapsamında uyulması gereken kuralları gösteren afişler işletmede personel ve müşterilerin kolaylıkla görebileceği alanlara asılacaktır.
- Söz konusu işletmelerde çalışanların ve işletmecilerin tıbbi/bez maske veya siperlik kullanması zorunludur.
- Müşteriler işletmeye maskeli olarak kabul edilecektir.
- İşletme girişinde talep edilmesi halinde müşterilere verilmek üzere yeterli miktarda maske hazır bulundurulacaktır.
- İşletme girişinde herkesin (çalışanlar dahil) termal kamera veya temassız dijital termometre ile ateşleri ölçülecektir. Ateşi 38°C'den yüksek olduğu tespit edilen müşteri/müşteriler içeri alınmayarak en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilecektir.
- İşletme girişlerinde dezenfektan bulundurulacak ve müşterilerin ellerini dezenfektan ile temizlemelerinden sonra içeri girişleri sağlanacaktır.

- İşletme bünyesinde bulunan mescitler 22/05/2020 tarihli ve 8357 sayılı Genelge hükümlerine uygun olarak kullanıma açılacaktır. Mescitlerin anılan Genelge kapsamında kullanımına ilişkin gerekli bilgilendirmeler/uyulması gereken kurallar (afiş, pano vb.) mescit girişlerine asılacak, bu koşullar haricinde mescitlerin kullanılmasına kesinlikle müsaade edilmeyecektir.
- Günübürlük hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları ile kapalı havuz ve jakuziler mümkünse randevu ile çalışmalıdır. Yapılan bütün işlemler (tarih, müşterinin hangi alanları kullandığı, hizmet eden personel ile giriş-çıkış saatleri) kayıt altına alınmalıdır.
- Bu alanların girişinde alkol bazlı el antiseptiği veya en az %70'lik alkol içeren kolonya bulundurulmalıdır. El antiseptiğinin doluluk durumu belirli aralıklarla kontrol edilmeli ve her zaman dolu olması sağlanmalıdır.
- Günübürlük hamamlarda ağız burun ve yüze yakın temas içeren köpük masajı ya da kese gibi uygulamalar COVID-19 bulaşması açısından riskli olduğundan yapılmamalıdır.
- Mikrobiyolojik kalite için rutin testler mevzuata uygun olarak yapılmalıdır.
- Kapalı havuzlarda toplu egzersiz, inhaloterapi, dalış dersleri vb. aktiviteler salgın süresince yapılmamalıdır.
- Duş bataryası, musluk, sabunluk vb. malzemelerin sensörlü olanlarının kullanımı teşvik edilmelidir.
- Bu alanlardaki kafe ve restoran benzeri hizmet bölümleri kapalı olmalıdır. Su, meşrubat ve ambalajlı dondurma dışında içecek ve yiyecek satışı yapılmamalıdır. Kafe ve restoran hizmeti verilmeye başlanması durumunda COVID-19 Kapsamında Turizm İşletme Belgeli Restoran, Lokanta, Kafe ve Yeme-İçme İşletmelerinde Alınması Gereken Önlemlere uyulmalıdır.
- Bu alanların otel, apart otel vb. konaklama tesisi içinde olması durumunda Sağlık Bakanlığı COVID-19 Kapsamında Konaklama Tesisleri İçin Korunma ve Kontrol Önerilerine uyulmalıdır.

Ortam Düzenlemesi

- Günübirlük hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları ile kapalı havuz ve jakuzilerde COVID-19 kapsamındaki tüm işleyiştin sorumlu en az bir personel sürekli olarak bulundurulmalıdır.
- Bu alanlarda görünür yerlere önlemlerle ilgili afişler (el yıkama, maske kullanımı ve işletmende uyulması gereken kurallar) asılmalıdır.
- Girişte ve belirli noktalarda el antiseptiği veya el yıkama lavaboları oluşturulmalıdır.
- Bu alanlarda kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek basit bir uyarıcı/engelleyici koyulmalıdır.
- Günübirlük Hamam, Sauna, Buhar Odaları ile Kapalı Havuz ve Jakuzilerde çalışanlar dahil 4 metrekareye 1 kişi olacak şekilde kapasite belirlenmelidir.
- Kapalı havuz içinde 8 metrekareye 1 kişi olacak şekilde kapasite belirlenmelidir.
- Sauna, masaj salonları ve çocuk kulüpleri mümkün olduğu kadar kullanılmamalıdır. Kullanımı durumunda rezervasyonla sınırlı sayıda kayıt tutularak kullanılmalı, bu alanların mekanik temizlikleri ve havalandırmaları düzenli aralıklar ile yapılmalıdır.
- Fizik tedavi birimlerinde kişisel odalarda yapılan uygulamalar sırasında sosyal mesafe kuralına dikkat edilmeli, bu odalarda çoklu kullanıma izin verilmemelidir.
- Dinlenme koltukları ve şezlonglar arası mesafe en az 1,5 metre olmalıdır.
- Şezlongların üzerinde kumaş minder kullanılmamalıdır. Yıkabilir/silinebilir minderler kullanılmalı ve her kullanımdan sonra temizlenmelidir.
- Soyunma odalarında mesafeye dikkat edilmeli, dolaplar her kullanımdan sonra temizlenmelidir.
- İşletme tarafından sunulan bornoz ve havlular ambalajlı olmalıdır. Günlük olarak değiştirilmelidir. Bornoz, havlu vb. tekstil ürünleri en az 60 derecede yıkanmalıdır.

Personele Yönelik Önlemler

- Personelin çalışma tarihi, saati ve randevulu müşteri bilgisi kayıt altına alınmalıdır.
- Çalışan personelin COVID-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri konusunda bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.
- Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olan, COVID-19 tanısı alan veya temaslı olan personel çalıştırılmamalıdır.
- Personele günlük ateş ölçümü yapılmalıdır. Ateş (38°C derecenin üzerinde), öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtiler gösteren personel tıbbi maske takılı olarak sağlık kurumuna yönlendirilmelidir. Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberi doğrultusunda hareket edilmelidir.
- Çalışan personelin tümü gününbirlik hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları dışındaki ön ofis, resepsiyon ve dinlenme alanlarında kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmeli, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.
- Gününbirlik hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları ile kapalı havuz ve jakuzilerde hizmet verme sırasında en az 1 metre olan mesafeye uyulmalıdır.
- Eldivenin doğru kullanılmaması COVID-19 bulaş riskini arttırabileceğinden çalışanlar kart, para veya fiş alırken teması önlemek için eldiven kullanmamalıdır. Ellerin yıkanması veya el antiseptiği kullanılması yeterli olacaktır.
- Çalışan personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği veya en az %70'lik alkol içeren kolonya kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- Çalışan personel dinlenme alanlarında da en az 1 metrelik mesafeyi korumalı ve maske takmayı sürdürmelidir. Yemek yerken ya da su/çay/kahve içilirken, maske çıkarılacağı için bunun yapıldığı kapalı alanda aynı anda birden fazla kişinin olmaması sağlanmalıdır.
- Bir metreden yakın temas gerektiren durumlar için tıbbi maske yeterlidir.

Müşterilere Yönelik Önlemler

- Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olan, COVID-19 ve temaslı olan kişiler günübirlik hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları ile kapalı havuz ve jakuzileri kullanmamalıdır. Bunun için girişte sağlık beyanı alınmalı, ateş ölçümü yapılmalıdır. Ateş (38°C derecenin üzerindeki), öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtiler gelişirse, tıbbi maske takılı olarak sağlık kurumuna yönlendirilmelidir. Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberi doğrultusunda hareket edilmelidir.
- Kişiler mesafeye (en az 1 metre) uymaları konusunda uyarılmalıdır.
- Su ve buharla maskenin ıslanabileceği alanlar dışında beklerken, dinlenirken ya da soyunup giyinirken kişiler maske takmalıdır. Girişte maskesi olmayanlar için maske bulundurulmalıdır.
- El hijyeni el hijyenine dikkat edilmelidir. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği veya en az %70'lik alkol içeren kolonya kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- Kişilerin kendilerine ait havlu, bornoz ve peştamal getirmesi/kullanması teşvik edilmelidir. Havlular kişiye özel olmalıdır. Havlu, bornoz, peştamal vb. tekstil ürünleri en az 60 derecede yıkanmalıdır.
- Hamam tası kese, lif, sünger gibi malzemeler müşteriye özel olmalı ve başka bir müşteride kullanılmamalıdır. Bu malzemelerin kişide bulunmaması durumunda paketli olarak yeterli sayıda tesiste bulundurulması sağlanmalıdır. Hamam tası ortak kullanılacaksa her müşteri sonrasında su ve sabunla yıkanmalıdır.
- Bu alanlardaki plastik ve çelik yüzeylere dokunulduğunda yüze, göze, ağız ve buruna dokunulmamalı, dokunulduğunda eller su ve sabunla yıkanmalı ya da el antiseptiği kullanılmalıdır.
- COVID-19 temas riskini artıracığından günübirlik hamam, kaplıca, sauna, buhar odaları ile kapalı havuz ve jakuzilerde uzun süre kalınmamalıdır.
- COVID-19 ishal belirtileri ile de seyredebileceğinden özellikle tuvalet eğitimini tamamlamamış (dışkı kontrolü olmayan), bez kullanan veya ishal belirtileri olan bebek/çocuklar bu alanlara alınmamalıdır.

- Çocukların mesafeyi korumaları zor olacağından bu alanlar ebeveyn gözetiminde kullanılmalıdır.

Cankurtaranlara/Sağlık Personeline Yönelik Önlemler

- Cankurtaranlar/sağlık personeli mutlaka FFP2/N95 maske, eldiven bulundurmalıdır.
- Resüsitasyon (canlandırma) işlemi için; suni solunum maskesi, balon ventilasyon bulundurmalıdır.
- Cankurtaranlar/sağlık personeli canlandırma ve ilkyardım gibi COVID-19 açısından yüksek riskli girişimler yaptığından standart enfeksiyon kontrol önlemlerine uygun çalışmalıdır.
- Cankurtaranlar/sağlık personeli tarafından yapılan canlandırma ve ilkyardım işlemleri 1 metreden yakın temas gerektiren ve aerosol oluşturan işlemler olması nedeniyle bu işlem sırasında mutlaka FFP2/N95 maske ve eldiven kullanılmalıdır.
- Sağlık personeli kaplıcaı kullanan kişileri COVID-19 semptomları açısından günlük olarak takip etmelidir.

Temizlik, Dezenfeksiyon Ve Havalandırma

- Bu alanların genel temizliği her gün su ve deterjanla düzenli olarak yapılmalıdır. Toz çıkaran süpürme veya yüksek basınçlı su veya kimyasal püskürtme işlemlerinden kaçınılmalıdır. Temizlik bezleri tek kullanımlık olmalıdır.
- Havuzların temizliği ve dezenfeksiyonu için ilgili mevzuata uyulmalıdır.
- Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp işletmedeki çöp kutusuna atmalı ve ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.

- Sık dokunulan yüzeylerin (musluklar, duş bataryaları, kapı kolları, masa-sehpa yüzeyleri şezlonglar, gibi) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Tuvaletlerin dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.
- Klor bileşikleri ile temizlik yapılmasının uygun olmadığı yazar kasa, bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.
- Ödemelerin tercihen temassız ödeme şekilleriyle yapılması teşvik edilmelidir. Kişiler ödeme terminalini kullanır ve dokunurlarsa hemen arkasından %70'lik alkol ile temizlenmelidir.
- Kullanılan dezenfektanların Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılmış olması gereklidir.
- Dezenfektan ile deterjan vb. kimyasal maddeler karıştırılmamalı, iyi havalandırılan alanlarda hazırlanmalı, güneş görmeyen ve serin alanlarda muhafaza edilmelidir.
- Banyo, duş yerleri ve tuvaletlerde mesafe kuralına dikkat edilmelidir.
- Duş bataryası, musluk, sabunluk vb. malzemelerin sensörlü olanlarının kullanımı teşvik edilmelidir.
- Duş ve tuvaletler sık aralıklarla mümkünse her kullanımdan sonra temizlenmelidir.
- Tuvalet ve lavabolarda su, sıvı sabun, tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu ve çöp kutusu bulundurulmalıdır.
- Duş, kabin, tuvalet vb. yerlerin kapı ve pencereleri açılarak sık sık havalandırılması sağlanmalıdır.
- Merkezi havalandırma sistemleri bulunan yerlerin havalandırılma işlemi temiz hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır.
- Serinletme amacıyla vantilatör (su buharlılar dahil) kullanılmamalıdır.
- Tekerlekli sandalye ve rehabilitasyon amacı ile kullanılan araç-gerecin her kullanımdan sonra uygun şekilde temizliği yapılmalıdır.